

**Concursul de promovare în funcția de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție
Sesiunea aprilie – septembrie 2023**

Comisia de evaluare pentru Secția I civilă

RAPORT DE EVALUARE

Întocmit în temeiul dispozițiilor art. 14 alin. (8) din Regulamentul privind concursul de promovare în funcția de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție, aprobat prin Hotărârea Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii nr. 1057/06.04.2023, în urma evaluării hotărârilor judecătorești redactate de către candidat:

CANDIDAT: COD 1009

I. Documentele supuse evaluării:

- 30 de hotărâri judecătorești redactate de către candidat, transmise în condițiile art. 12 alin. (8) din Regulamentul de concurs;
- 10 hotărâri judecătorești redactate de către candidat, lucrări de specialitate publicate de candidat și orice alte înscrisuri în limba română considerate relevante de către candidat, comunicate de acesta în procedura de înscriere la concurs, conform art. 5 alin. (7) din Regulamentul de concurs (dacă este cazul);
- răspunsul candidatului cu privire la explicațiile solicitate de către comisia de evaluare, conform art. 14 alin. (6) din Regulamentul de concurs (dacă este cazul);
- sesizări sau observații în legătură cu cele 30 de hotărâri judecătorești mai sus menționate, care se referă la criteriile de evaluare, primite din partea opiniei publice conform art. 12 alin. (11) din Regulamentul de concurs (dacă este cazul).

II. Explicații solicitate candidatului de către comisia de evaluare:

- a) Explicații solicitate candidatului: nu este cazul
- b) Răspunsul candidatului cu privire la explicațiile solicitate: nu este cazul
- c) Argumentele pentru care au fost reținute sau înlăturate susținerile candidatului: nu este cazul

III. Sesizări sau observații primite din partea opiniei publice:

- a) Sesizări sau observații primite din partea opiniei publice, care se referă la criteriile de evaluare: nu este cazul
- b) Sesizări sau observații primite din partea opiniei publice al căror conținut excede prevederilor art. 12 alin. (11) din Regulamentul de concurs: nu este cazul
- c) Argumentele pentru care au fost reținute sau înlăturate sesizările sau observațiile opiniei publice: nu este cazul

IV. Criteriile de evaluare și punctajul acordat

a) Capacitatea de analiză și sinteză

De cele mai mult ori, caracteristica hotărârilor judecătorești redactate de candidat este nivelul lor analitic corespunzător, lipsind însă, în unele situații, preocuparea de a surprinde aspectele cu adevărat relevante ale procesului și transpunerea lor, într-o manieră cât mai adecvată, în motivare.

În unele cazuri, candidatul, deși identifică problematica juridică utilă în planul soluționării proceselor, o redă inadecvat (schematic) în cuprinsul considerentelor (a se vedea, de exemplu, hotărârile nr. 3, 5, 7, 9, 16, 21 selectate de Comisie).

Deși este evident că unele procese ridică probleme de drept multiple și/sau complexe, candidatul nu realizează întotdeauna identificarea, prezentarea și dezlegarea adecvată a acestora, evidențiind uneori prea concis argumentele care constituie motivarea soluției dispuse. Cu titlu de exemplu, hotărârea nr.29, selectată de Comisie, paginile 5-6: „*În ceea ce privește apelul reclamanților 1, Cabinet Medical Veterinar 2, Cabinet Medical Veterinar 3, 4, Cabinet 5, 6, Cabinet Medical Veterinar 7, Cabinet Medical Veterinar 8, 9, 10, 11, Cabinet Medical Veterinar 12, 13, 14, Cabinet Medical Veterinar 15, Cabinet Medical Veterinar 16, Cabinet Medical Veterinar 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, Cabinet Medical Veterinar 27, Cabinet Medical Veterinar 28, 29, Curtea îl apreciază ca fiind întemeiat. Într-adevăr la cererea de chemare în judecată nu au fost atașate toate înscrisurile care să dovedească împrejurarea că acești reclamanți erau titularii unor contracte de concesiune pentru perioada pentru care au fost formulate pretențiile.*

Cu toate acestea, la cererea de apel au fost depuse toate contractele a căror lipsă a fost constatată de instanța de fond, și în urma verificării acestora a rezultat că și pentru acești reclamanți sunt îndeplinite condițiile pentru ca acțiunea civilă să fie admisă, așa cum a fost formulată.”

Tot astfel, în hotărârea nr.1, selectată de Comisie, motivarea soluției este sumară și insuficientă, nerezultând că instanța a cărei hotărâre este atacată s-a pronunțat asupra pretențiilor deduse judecății.

În ceea ce privește prezentarea considerentelor hotărârilor pronunțate de instanța sau instanțele inferioare, se constată că, în unele situații, candidatul nu realizează un efort de sinteză, preferând preluări ample ale acestora, deși ele nu apar întotdeauna ca utile sau pertinente în raport de problematica juridică dedusă judecății în calea de atac soluționată (a se vedea, spre exemplu: hotărârea nr.4 selectată de candidat, paginile 2-3, hotărârea nr.20, selectată de Comisie).

Aceeași este uneori situația și cu privire la prezentarea cererilor sau întâmpinărilor părților, candidatul optând pentru preluări ample ale acestora, insuficient sintetizate și sistematizate, ceea ce face ca în cuprinsul prezentării să se regăsească uneori detalieri excesive sau formulări deficitare (a se vedea, spre exemplu: hotărârea nr. 5 selectată de candidat, în care motivele cererilor de apel nu sunt prezentate sintetic și suficient de sistematizat; hotărârea nr. 4 selectată de Comisie; hotărârea nr.13 selectată de Comisie , în care motivele de apel sunt prezentate amplu, iar mai buna lor înțelegere ar fi fost facilitată de o prezentare mai sintetică și mai selectivă).

Punctaj acordat: 6,00 puncte

b) Coerența în exprimare

Calitatea juridică a unora dintre hotărârile redactate de candidat este asigurată de faptul că, atât prin conținutul lor propriu-zis, cât și prin maniera de prezentare (uzând de o succesiune a considerentelor dictată de particularitățile cauzei, de specificul soluției pronunțate și de linia de argumentare preferată de candidat), considerentele care susțin soluția beneficiază, în mod obișnuit, de coerență.

Ceea ce caracterizează hotărârile redactate este, în mod obișnuit, faptul că acesta se exprimă cu claritate, uzând de propoziții și fraze limitate ca întindere. Aceste caracteristici conferă coerență motivării, asigurându-i o anumită fluentă și facilitând înțelegerea ei .

Înlănțuirea argumentelor ține seama , în cele mai multe situații, de particularitățile cauzei și de specificul soluției pronunțate , rezultatul fiind acela că hotărârile beneficiază de coerență și limpezime.

Această manieră de prezentare facilitează atât înțelegerea problematicii juridice de ansamblu, cât și a detaliilor de argumentare care, în concret, conferă substanță considerentelor.

Pe de altă parte însă, în unele hotărâri se constată că, pe fondul unei insuficiente structurări a lor, care să evidențieze mai clar diferitele etape procesuale și actele procedurale majore îndeplinite de părți, totodată conjugat cu preferința candidatului pentru motivări mai rezumative sau insuficient argumentate , are de suferit inclusiv coerența hotărârilor respective.

Astfel, sunt situații în care coerența exprimării și liniaritatea raționamentului juridic suferă într-o anumită măsură (a se vedea, spre exemplu, hotărârea nr. 3, selectată de candidat, în cuprinsul căreia exprimarea și modalitatea de prezentare a argumentelor care susțin soluția de admitere a apelului nu au o suficientă fluentă, frazele fiind mai lungi și, unele, elaborate cu mai puțină atenție, sau hotărârea nr. 6 , selectată de Comisie, ultima pagină, unde se precizează doar că : „ *Recursul supus examinării este nefondat, neidentificând în cauză motivul de nelegalitate invocat de către societatea pârâtă, astfel că va dispune respingerea acestuia ca atare, conform prevederilor art. 312 alin. 1 Cod procedură civilă* ”, fără a se menționa în ce constă motivul de nelegalitate invocat de recurent, întemeiat pe prevederile art. 304 pct. 9 Cod procedură civilă).

Alteori, exprimările nu au suficientă acuratețe ori conțin greșeli gramaticale (spre exemplu, în hotărârea nr. 2, selectată de candidat, este utilizat în mai multe rânduri cuvântul *membrii* –pagina 5, alin. 9, 10, 11, 12; pagina 7, alin. 1 și 3–, deși corectă era utilizarea formei nearticulate –*membri*; în aceeași hotărâre, la pagina 7, alin. antepenultim, este utilizată expresia *să i-a*, în locul celei corecte *să ia*).

Se cuvine remarcat și faptul că în unele dintre hotărâri, se întâlnesc situații în care virgulele fie nu sunt utilizate, deși era necesar, fie sunt folosite în mod greșit.

Deși aceste deficiențe nu afectează înțelegerea raționamentului juridic și a argumentelor care îl susțin, ele influențează negativ percepția cu privire la calitatea hotărârii, reflectându-se și în coerența acesteia (a se vedea, spre exemplu: hotărârea nr. 4, selectată de Comisie; hotărârea nr. 3 și hotărârea nr. 4, selectate de candidat).

Punctaj acordat: 6,00 puncte

c) Argumentația din punct de vedere al clarității și logicii

De regulă, hotărârile judecătorești redactate de candidat se remarcă prin claritate, argumentele care susțin soluția fiind prezentate într-o manieră caracterizată de limpezime logică. Această caracteristică permite, cel mai adesea, înțelegerea raționamentului care stă la baza hotărârii, înțelegere facilitată inclusiv persoanelor care nu beneficiază de pregătire juridică.

Limbaajul întrebuintat este, în mod obișnuit, accesibil, rigoarea juridică și logică ce-i este specifică neconstituind un obstacol în înțelegerea lui. Candidatul conciliază exigențele specifice unui limbaj tehnic cu cele privitoare la accesibilitatea hotărârii și la comprehensibilitatea acesteia.

Uneori însă, candidatul nu realizează motivări convingătoare, apte să genereze încredere în actul de judecată, fiind prezente neglijențe gramaticale și /sau ortografice. În acest sens, hotărârea nr.9, selectată de Comisie, pagina 5, paragraful 3: „*Bineînțeles ca în argumentație instanța de recurs este chemată să explice de ce criticele de nelegalitate sunt neîntemeiate fără însă a fi îngrădită într-un anumit cadru în care să dezvolte raționamentul logico-juridic pentru care s-a adoptat soluția*”.

De asemenea, în unele cazuri, firul logic al hotărârii nu este ușor identificabil și bine susținut de argumente, impresia lăsată fiind aceea că nu se reușește de către candidat respectarea standardelor de motivare a unei hotărâri judecătorești.

Cu caracter de exemplu, claritatea argumentației este afectată de folosirea unor fraze mai lungi sau de gruparea în exces a unor alegații sau argumente în cadrul aceleiași fraze, ceea ce îngreunează, într-o anumită măsură, înțelegerea raționamentului juridic (a se vedea, spre exemplu, hotărârea nr. 2, selectată de candidat, în care se regăsesc inclusiv unele dezacorduri sau neglijențe ortografice: „*Pentru al convinge pe reclamant să dea curs solicitărilor, cei doi membrii ai corpului de control i-au sugerat că nu sunt alte variante decât cele prezentate de ei, precizând că, în cazul unei opoziții, măsurile vor fi mai grele. În aceeași discuție, cei doi membrii ai corpului de control i-au comunicat reclamantului că, pe de o parte i se garantează funcția de inginer șef, iar pe de altă parte i-au sugerat reclamantului să se hotărască rapid și să scrie cererea de transfer în funcția inferioară de îndată...*” (f. 6 alin.1, sublinierea Comisiei) .

La fel, hotărârea nr. 3, selectată de candidat, pagina 11 : „*Raționamentul instanței de fond este greșit pentru că se bazează pe prezumpția că pârâtul știa nu doar de natura*

relațiilor de familie dintre reclamant și pârâtă, dar și de regimul juridic al bunurilor dobândite în timpul căsătoriei.”(penultimul alineat).

În hotărârea nr.1 selectată de Comisie, referindu-se la motivul de revizuire, candidatul menționează „*aspecte cu privire la care instanța nu s-ar fi pronunțat*”, fără însă a le indica în mod concret pentru ca în acest fel să poată fi mai bine înțeles fundamentul cererii de revizuire.

Punctaj acordat: 7,00 puncte

d) Încuviințarea sau înlăturarea argumentată a cererilor părților prin raportare la probe, principii și reguli de drept

Astfel cum Comisia a reținut deja, în multe dintre hotărârile candidatului se remarcă preocuparea pentru a realiza un act de judecată de bună calitate, întemeiat pe identificarea și analiza aspectelor relevante în planul judecătii, precum și pe argumentarea clară a hotărârilor.

Acestei preocupări îi poate fi subsumată și maniera în care candidatul se raportează la cererile (în sens larg) ale părților, existând intenția de a le răspunde cu claritate, acoperitor și comprehensibil, indiferent dacă este vorba despre admiterea sau, după caz, despre respingerea acestor cereri.

Examinarea unora dintre hotărârile redactate de candidat îngăduie constatarea că acesta este conștient de însemnătatea soluționării cererilor (în sens larg) ale părților și de motivarea corespunzătoare a acestora. Argumentația folosită include, după caz, referiri la probele administrate, astfel încât temeiul factual al hotărârii să fie configurat cât mai convingător, precum și la dispozițiile legale sau la principiile și regulile de drept aplicabile. Când candidatul face referire la acestea din urmă, procedează, în mod obișnuit, la o prezentare și/sau explicitare a lor, astfel încât părțile să poată înțelege în ce constă regula sau principiul de drept respectiv.

Referirile la dispozițiile legale incidente sunt, în destule rânduri, realizate cu atenție, fiind îndeajuns de evidentă intenția de a convinge părțile cu privire la justetea argumentației instanței.

Uneori însă, candidatul omite să-și detalieze raționamentul ori să prezinte unele aspecte relevante în înțelegerea unei anumite soluții dispuse de instanță (a se vedea, spre exemplu, hotărârea nr. 5 selectată de Comisie, care la pag. 5, alineat ultim, conține următoarea formulare: „ *Constatând așadar faptul că decizia atacată este nelegală, în temeiul art. 312 alin.1 Cod procedură civilă, Curtea urmează să respingă recursul ca nefondat.* ” Se poate constata că fraza este incompletă, lipsind elemente de referință cu privire la decizia de desfacere a contractului de muncă , precum și cu privire la soluția primei instanțe..

În ceea ce privește maniera în care candidatul se raportează la probele administrate, Comisia constată că, uneori, referirile nu sunt îndeajuns de complete și lămuritoare, nefiind indicate foarte concret probele în temeiul cărora a fost reținută o anumită situație de fapt. Spre exemplu, hotărârea nr. 8 selectată de Comisie; hotărârea nr. 13 selectată de Comisie; de asemenea, hotărârile nr. 2, 5 și 7 selectate de candidat.

Punctaj acordat: 7,00 puncte

e) Argumentarea coerentă și clară din punct de vedere al logicii juridice

Argumentația care susține soluția expusă în dispozitiv este, de regulă, bine condusă de către candidat, existând un fir logic al expunerii care să permită înțelegerea motivelor de fapt și/sau drept care au fost avute în vedere de către instanță. Considerentele au, în destule rânduri, suficientă coerență și claritate, fiind accesibile și persoanelor fără pregătire juridică.

Există însă și situații în care unele exprimări nu sunt îndeajuns de clare (a se vedea, spre exemplu, hotărârea nr. 13 selectată de Comisie, pagina 5, alineat penultim : „*Cum normele de procedură și normele de drept material incidente în cauză nu au fost încălcate, Curtea constată că nici această critică din apel nu este întemeiată.*” Comisia constată ca fraza nu are suficientă claritate, nerezultând care sunt normele de procedură și normele de drept material despre care candidatul pretinde că au fost încălcate.

Uneori, claritatea juridică a argumentației este într-o oarecare măsură afectată de faptul că nu sunt suficient sintetizate și sistematizate motivele de apel sau recurs ori întâmpinările, preferându-se în mod facil preluări ample, deși nu întregul conținut al acestora își are corespondent în motivarea propriu-zisă a soluției sau în problematica juridică de interes în raport cu calea de atac declarată (a se vedea, spre exemplu, hotărârea nr.1 selectată de candidat).

Această din urmă hotărâre conține (pagina 2), atunci când redă susținerile reclamantului, și unele greșeli gramaticale, ceea ce denotă preluări brute, neadaptate sau neglijente ale unor exprimări cuprinse în hotărârea atacată: „Accidentului s-a produs din culpa angajatorului pârât care nu și-a respectat obligațiile impuse de art. 6, art. 7, art. 13, art. 16 din Legea nr. 319/2006, astfel că, în temeiul art. 253 din Codul muncii, membrul de sindicat este îndreptățit la primirea de despăgubiri pentru prejudiciul nepatrimonial produs urmare a accidentului de muncă.” (pagina 2, alin..7)

Claritatea și coerența argumentației sunt uneori afectate de existența unor formulări a căror acuratețe este deficitară, precum, spre exemplu, în hotărârea nr. 21, selectată de Comisie, în cadrul căreia nu se face nicio referire la motivarea în drept a soluțiilor asupra recursurilor și asupra cererii de acordare a cheltuielilor de judecată, preferându-se o formulare generică : „*Față de cele reținute, Curtea va respinge recursul pârâtei ASOCIAȚIA 2, va admite recursul formulat de pârâtul Consiliului Județean, va casa decizia atacată și, în rejudecare, va respinge, în final, acțiunea civilă formulată de reclamant împotriva pârâtului, menținând restul dispozițiilor hotărârilor atacate. Ca o consecință a admiterii doar a recursului pârâtului Consiliului Județean, cheltuielile de judecată solicitate de reclamant în recurs vor fi acordate doar în parte, pârâta ASOCIAȚIA 2 urmând să suporte jumătate din cheltuielile efectuate de reclamant în această etapă procesuală.*” (pag. 6, ultimele 2 alin.)

Pe de altă parte, se observă că uneori lipsește motivarea instanței cu privire la soluția adoptată pentru toate capetele de cerere, aspect de natură a afecta argumentarea coerentă și clară din punct de vedere al logicii juridice, ca de exemplu, în hotărârea nr. 3., selectată de Comisie, pagina 5: „*Față de starea de fapt reținută, Curtea constată că cererea reclamantului privin încadrarea activității sale în grupa a II-a de muncă este întemeiată. Pentru toate aceste motive, în temeiul art. 480 alin. 2 Cod de procedură civilă, Curtea va admite apelul reclamantului, va schimba hotărârea atacată în sensul că va admite în parte acțiunea civilă, doar în ceea ce privește primul petit din acțiune urmând ca restul petitelor să fie respinse.*”

Tot astfel, în hotărârea nr. 9 selectată de candidat, deși în motivare se fac referiri la art. 10 din Legea nr. 10/2001 (fila 9 alin. penultim), nu sunt indicate în concret situațiile prevăzute de acest text legal, pentru a putea fi înțelese mai deplin raționamentul juridic și argumentația instanței. În aceeași hotărâre, art. 431 Cod procedură civilă este indicat integral, deși în circumstanțele particulare ale procesului interesau doar prevederile alin. 1 al articolului, privitoare la efectul negativ al lucrului judecat.

Punctaj acordat: 7,00 puncte

f) Evitarea expunerii și detalierii aspectelor nerelevante în motivare

Spre deosebire de evocarea elementelor de istoric ale cauzei sau de prezentarea motivelor de apel/recurs sau a întâmpinărilor, în cazul cărora, așa cum s-a arătat prin cele de mai sus, candidatul uzează uneori de preluări ample, insuficient sintetizate și care încarcă în mod inutil hotărârea judecătorească, în ce privește motivarea propriu-zisă a soluției pronunțate în calea de atac candidatul dovedește o bună capacitate de a selecta aspectele cu adevărat utile în plan juridic, fără a se referi la aspecte lipsite de relevanță sau străine de problematica procesului.

Chiar și atunci când părțile fac, în cererile lor, referire la aspecte sau chestiuni lipsite de utilitate în cauză, care, deși sunt nerelevante, sunt menționate în hotărâre, în motivarea propriei soluții candidatul reușește identificarea acelor care prezintă relevanță reală, concentrându-și argumentația asupra lor.

Comisia constată că elementele de conținut ale argumentației întrebuintate de candidat evidențiază calitățile profesionale ale acestuia, faptul că reușește să surprindă aspectele care prezintă însemnătate procesuală dovedind că înțelege și stăpânește problematica judecătii.

Punctaj acordat: 9,00 puncte

g) Redactarea dispozitivului într-o formă clară, concisă, aptă de a fi pusă în executare

O caracteristică a hotărârilor pronunțate de candidat este aceea că dispozitivul acestora este redactat într-o manieră clară, precisă și concisă, astfel încât să fie pe deplin posibilă punerea în executare, atunci când este cazul, a celor dispuse de instanță.

Punctaj acordat: 10 puncte

h) Analiza și interpretarea probelor administrate

Examinarea hotărârilor judecătorești aflate la dispoziția comisiei trimite la concluzia că în activitatea de judecată candidatul tinde să înțeleagă însemnătatea analizării și interpretării atente a probelor administrate, ca o condiție a aflării adevărului și, deci, a pronunțării unei hotărâri legale și temeinice.

În același timp, înțelege că forța persuasivă a hotărârii și credibilitatea ei fac necesară inclusiv menționarea atentă în considerente a probelor pe care instanța le-a avut în vedere la adoptarea hotărârii, precum și, atunci când este cazul, a motivelor pentru care unele probe nu au fost luate în considerare ori au fost considerate ca fiind lipsite de credibilitate.

Comisia observă, totuși, că în unele dintre hotărârile redactate de candidat doar sunt indicate probele avute în vedere (spre exemplu, hotărârea nr. 12, selectată de Comisie, pagina 3, par.1-2 : „*Pe de altă parte, pârâtul a acuzat modul în care angajații serviciului de protecție a minorilor au efectuat toate demersurile care au stat la baza instituirii măsurii de protecție. La cererea de apel pârâtul a atașat înscrisuri prin care a înțeles să dovedească îndeplinirea condițiilor pentru a crește minorul*”). De asemenea, hotărârea nr. 29, selectată de Comisie, pagina 6, alin. 2. „*Cu toate acestea, la cererea de apel au fost depuse toate contractele a căror lipsă a fost constatată de instanța de fond*”, caz în care nu se menționează care sunt înscrisurile respective, lipsind practic analiza și interpretarea probelor administrate.

Punctaj acordat: 8,00 puncte

i) Modul în care a fost respectată jurisprudența Curții Constituționale, Înaltei Curți de Casație și Justiție, Curții Europene a Drepturilor Omului și a Curții de Justiție a Uniunii Europene, atunci când este cazul

Candidatul dovedește o bună cunoaștere a jurisprudenței CCR, ÎCCJ, CEDO și CJUE, în considerentele hotărârilor pronunțate regăsindu-se, atunci când problematica juridică a cauzei o impune, referiri la hotărâri relevante. Mai mult, referirile nu sunt formale, ci vizează conținutul de fond al dezlegărilor cuprinse în aceste hotărâri, dezlegări care sunt valorificate în soluționarea proceselor și în motivarea hotărârilor (a se vedea, spre exemplu, hotărârea nr. 3 selectată de Comisie; hotărârea nr. 8 selectată de Comisie; hotărârea nr. 14 selectată de Comisie; hotărârea nr. 20 selectată de Comisie).

Punctaj acordat: 10 puncte

j) Respectarea termenelor rezonabile de soluționare a cauzelor și de redactare a hotărârilor

În perioada de timp supusă evaluării candidatul nu a înregistrat întârzieri în redactarea hotărârilor, mai puțin în anul 2018, fără însă ca acestea să fie excesive. Trebuie menționat că începând cu anul 2008 a îndeplinit și alte activități profesionale, inclusiv, în perioada 2009-2011, funcția de vicepreședinte, iar în perioada 2011-2017, cea de președinte al instanței.

Punctaj acordat: 10 puncte

V. PUNCTAJ TOTAL - 80 puncte

Data:

18.08.2023

Comisia de evaluare pentru Secția I civilă

judcător

judcător

prof.univ.

